

Bestuurlijke samenvatting

Samenvatting van de uitkomsten

Het college biedt de raad de Bestuursrapportage (Berap) voorjaar 2025 aan. Deze berap is de eerste tussentijdse rapportage in 2025, waarmee het college de raad informeert over de voortgang van de beleidsvoornemens, de verwachte financiële uitkomsten én effecten van ontwikkelingen, die na het opstellen en vaststellen van de Programmabegroting 2025 hebben plaatsgevonden. Hierbij licht de nadruk op het begrotingsjaar 2025, maar zijn ook de relevante gevolgen voor het meerjarige perspectief benoemd. De structurele doorwerking van de in deze bestuursrapportage opgenomen budgetmutaties, worden meegenomen in de Programmabegroting 2026 en de daarin opgenomen meerjarenraming 2027-2029.

Aanvullende toelichting bij de structurele financiële voordelen in de begroting:

In de eerste maanden van 2025 is met ondersteuning van BDO in het kader van de begrotingsombuigingen een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd van mogelijke (structurele) financiële voordelen in de (meerjaren-)begroting. Er is een zogenaamde 'longlist' opgesteld met gemeentelijke taken en producten, waarbij de mogelijkheid van begrotingsruimte is onderkend. In deze tussenrapportage zijn de reëel geachte financiële voordelen meegenomen in het kader van het uitgangspunt (de bestuurlijke opdracht) om begrotingsbudgetten realistisch te ramen. In de toelichtingen van de afwijkingen (begrotingsmutaties) is aangegeven in welke mate sprake is van een structureel voordeel, dat wordt meegenomen in de Programmabegroting 2026.

Kernboodschap

De uitvoering van de begroting blijft in 2025 over de gehele linie binnen de door de raad vastgestelde budgettaire kaders.

Met de begrotingsmutaties, zoals opgenomen in deze tussenrapportage, wordt het bestaande tekort in de begroting 2025 van € 1,9 miljoen (geraamd begrotingstekort ná 1e begrotingswijziging 2025) volledig opgelost en komen we in de begroting 2025 uit op een surplus (overschot) van € 1,3 miljoen.

Kijkend naar de organisatie zien we een (door)ontwikkeling naar een nieuwe (en ook gewenste) werkwijze van reëler begroten en het tijdig melden van én rapporteren over verwachte onderbestedingen bij kostenbudgetten. Aan de inkomstenkant betrachten we terughoudendheid en ramen we alleen baten, waarvan de realisatie voldoende zeker is. Ten aanzien van de middelen die het Rijk aan gemeenten verstrekt, constateren we aan de ene kant een continuering van structurele kortingen op uitvoeringsbudgetten, maar aan de andere kant ook incidentele (tijdelijke) bijdragen en vergoedingen voor sommige uitvoeringstaken. We gaan door op de ingeslagen weg en blijven werken aan voor de gemeente Wageningen passend financieel beleid, gericht op een gezonde financiële positie in meerjarig perspectief, ook in het zogenaamde ravijnjaar (2026) en de jaren daarna.

Samenvatting beleidsinhoudelijke afwijkingen

De beleidsmatige afwijkingen hebben voornamelijk betrekking op afwijkingen van de planning van (investerings-)projecten. Dit resulteert bij een aantal producten tot (tijdelijke) financiële voordelen in de begroting 2025 bij de kapitaallasten. De voordelen bij de kapitaallasten zijn ook onderkend in het onderzoek naar mogelijke begrotingsombuigingen. Meer uitgebreide toelichtingen zijn te vinden in het hoofdstuk Toelichting verwachte afwijkingen bij de paragrafen 'Afwijkingen programma 1 Wageningen Sociaal', 'Afwijkingen programma 2 Wageningen fysiek' en 'Afwijkingen programma 3 Bestuur & Organisatie'.

Samenvatting financiële afwijkingen (financieel resultaat)

Het saldo van de in de Berap voorjaar 2025 opgenomen financiële afwijkingen is € 3,2 miljoen positief t.o.v. de Programmabegroting 2025 ná eerste begrotingswijziging.

Belangrijkste oorzaken van de gunstige financiële ontwikkeling in 2025 van het saldo van de begroting zijn:

- Uitkomsten Septembercirculaire 2024 en Decembercirculaire 2024, die niet zijn verwerkt in de Programmabegroting 2025, een hogere algemene uitkering in de begroting 2025 van € 4,5 miljoen;
- Een verwacht voordeel bij Sociale zekerheid van € 1,0 miljoen als gevolg van de bijstelling van de BUIG-budgetten, die gemeente Wageningen van het Rijk ontvangt.

- Overige bijstellingen in de begroting bij diverse producten, in lijn met het BDO-rapport over mogelijke ombuigingen en de uitgangspunten van realistisch ramen in de gemeentebegroting, een (structureel) voordeel in de begroting 2025 van € 0,8 miljoen.

Daarnaast zijn in deze tussenrapportage nadelige begrotingsmutaties opgenomen voor in totaal € 3,1 miljoen, waarvan de belangrijkste (grootste) in onderstaande opsomming zijn opgenomen:

- Een nadeel bij de Wageningse pilot Beschermd wonen in de begroting 2025 van 0,9 miljoen, vooral veroorzaakt door een bijstelling van het uitvoeringsbudget, dat gemeente Wageningen ontvangt van centrumgemeente Ede op grond van nieuwe financieringsafspraken. Vanaf het begrotingsjaar 2023 wordt het vergoedingsbedrag van centrumgemeente Ede bepaald op basis van werkelijke lasten (nacalculatie). Het structurele nadeel voor gemeente Wageningen is al gecommuniceerd met de raad in de Slotwijziging begroting 2024 én in de toelichting van de financiële afwijkingen in de jaarrekening 2024.
- Onderhoudsbudgetten worden in de begroting 2025 verhoogd met € 0,8 miljoen om onderhoud bij gemeentelijke eigendommen op niveau te kunnen houden en achterstallig onderhoud te verminderen, én om noodzakelijk schadeherstel te kunnen uitvoeren.
- Extra personele lasten als gevolg van (tijdelijke) formatie-uitbreidingen voor een bedrag van in totaal € 0,3 miljoen.
- Budgetreserveringen in de begroting 2025 die voortvloeien uit de uitkomsten van de Septembercirculaire 2024, voor Versterken openbare bibliotheken (€ 126.000) én voor de extra kosten op het gebied van uitvoering en handhaving van de Wet betaalbare huur (€ 58.000). De extra lasten in de begroting 2025 (in totaal € 184.000) zijn volledig gedekt door een hogere algemene uitkering (hogere decentralisatie-uitkeringen in 2025).
- Hogere lasten voor huisvesting scholen (hogere huurlasten en lasten in 2025 voor verduurzamingsmaatregelen basisscholen), een nadeel van € 0,1 miljoen in de begroting 2025.
- Lagere opbrengsten havengelden, een nadeel van € 0,1 miljoen in de begroting 2025.
- Hogere lasten bij product 541.10 Cultuurhistorie voor het opstellen van het Programma Erfgoed en monumentale restauraties, in totaal een nadeel van € 0,1 miljoen.
- Een overschrijding in 2025 bij het DIG-budget (Diversiteit, Inclusie & Gelijkwaardigheid) én incidentele lasten in de begroting 2025 voor onderzoek slavernijverleden en herdenking Keti Koti, samen een nadeel van € 0,1 miljoen.
De extra lasten voor onderzoek slavernijverleden en herdenken Keti Koti vloeien voort uit amendement 3A3 bij de Programmabegroting 2025 inzake Verankering Keti Koti in de programmabegroting, dat de raad bij meerderheid heeft aangenomen.
- Incidentele externe kosten voor begeleiding bij het ombuigingstraject én bij de investeringsstrategie € 0,1 miljoen.
- Actualisatie van de in de programmabegroting 2025 opgenomen budgetten voor Netwerk Kennissteden Nederland (NKN), een bijstelling van per saldo bijna € 0,1 miljoen (incidenteel nadeel).
- Overige (kleine) mutaties, per saldo een nadeel van € 0,3 miljoen.

Recapitulatie van het saldo van de afwijkingen per programma:

- Bij programma 1 Wageningen Sociaal zijn bij verschillende onderdelen financiële aanpassingen gedaan ter grootte van (afgerond) € 122.000 (per saldo nadeel).
- Bij programma 2 Wageningen Fysiek zijn bij verschillende onderdelen financiële aanpassingen gedaan ter grootte van (afgerond) € 799.000 (per saldo nadeel).
- Bij programma 3 Wageningen Bestuur & Organisatie zijn bij verschillende onderdelen financiële aanpassingen gedaan ter grootte van (afgerond) € 4.071.000 (per saldo voordeel).

In het hoofdstuk 'Toelichting verwachte afwijkingen' wordt per programma en product (beleidsterrein) een toelichting met meer details gegeven.

Het saldo van de begroting 2025 ná eerste begrotingswijziging bedraagt € 1.878.000 negatief. Het saldo van de begroting 2025 ná verwerking van de begrotingsmutaties uit de Berap voorjaar 2025 komt uit op € 1.273.000 positief.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het begrotingsresultaat in 2025 weergegeven.

Bedragen x € 1.000 (- is nadelig)	Begroting 2025
Primitieve Begroting 2025	-517
1e Begrotingswijziging 2025	-1.361
Begrotingsuitkomst na 1e Begrotingswijziging 2025	-1.878
Mutaties Bestuursrapportage Voorjaar 2025	3.151
Begrotingsuitkomst na Bestuursrapportage Voorjaar 2025	1.273

Financieel beeld Bestuursrapportage voorjaar 2025

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de mutaties per programma die zijn verwerkt in deze bestuursrapportage. In bijlage 1 is de Begrotingswijziging bij de Bestuursrapportage voorjaar 2025 opgenomen.

Mutatie per programma	Bedrag (x € 1.000)
01 Wageningen sociaal	
Lasten	-1.508
Baten	797
Stortingen reserves	-210
Onttrekkingen reserves	800
Totaal 01 Wageningen sociaal	-122
02 Wageningen fysiek	
Lasten	-2.300
Baten	1.652
Stortingen reserves	-355
Onttrekkingen reserves	204
Totaal 02 Wageningen fysiek	-799
03 Bestuur en organisatie	
Lasten	-517
Baten	4.588
Stortingen reserves	-
Onttrekkingen reserves	-
Totaal 03 Bestuur en organisatie	4.071
Gerealiseerd resultaat	3.151

Budgetoverhevelingen

In deze tussenrapportage zijn ook de begrotingsmutaties opgenomen als de verwachting bestaat, dat de bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2024 naar de begroting 2025 overgehevelde budgetten niet (of niet volledig) worden gerealiseerd. Voor zover dat aan de orde is, zijn de budgetmutaties die hieruit voortvloeien bij de betreffende producten/activiteiten toegelicht bij het onderdeel 'Toelichting verwachte afwijkingen'.

